

LEADING

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

LAW FIRMS

IN GREECE

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ | Η ΙΣΤΟΡΙΑ | Η ΕΠΟΜΕΝΗ ΜΕΡΑ

LAWYER

| BOUSSIAS
media

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΑΣΑΛΑΚΗΣ, Εταίρος, DVLaw
ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΛΑΣΑΚΗΣ, Εταίρος, DVLaw

Ανοικτό επαγγελματικό περιβάλλον, με έμφαση στο «μαζί» και στη συλλογική προσπάθεια

Οι εταίροι της δικηγορικής εταιρείας DVLaw, Γιώργος Βασαλάκης και Γιάννης Παλασάκης, μας εξηγούν για το πώς η εξειδίκευση τους καθιστά ευέλικτους στην υιοθέτηση καινοτόμων νομικών στρατηγικών και πώς έχουν καταφέρει να δημιουργήσουν την αίσθηση αφοσίωσης στην αριστεία με κοινές αξίες και στόχους μεταξύ των δικηγόρων.

Πώς έχει διαμορφωθεί η ομάδα της εταιρείας τα 30 χρόνια λειτουργίας της; Πώς οι αξίες του ανοικτού επαγγελματικού περιβάλλοντος και της αξιοκρατίας γίνονται πράξη στην εταιρεία σας;

Γιώργος Βασαλάκης: Αυτό που σήμερα είναι η DVLaw ξεκίνησε το 1993 με επικεφαλής τον Πέτρο Δρακόπουλο. Το 1998 δημιουργήθηκε η «Δρακόπουλος & Βασαλάκης», με επικεφαλής τους Πέτρο Δρακόπουλο και Γιώργο Βασαλάκη. Το σχήμα μετεξελίχθηκε σε δικηγορική εταιρεία το 2006 με την προσθήκη δύο εταίρων, του καθηγητή εμπορικού δικαίου Ευάγγελου Περάκη και της Ειρήνης Στεφανοπούλου. Παρέλκει να τονίσω πόσο καθοριστική για την εταιρεία είναι η παρουσία του καθηγητή Ε. Περάκη, όχι μόνο επειδή αποτελεί για όλους μας επιστημονικό πρότυπο, αλλά και γιατί σε πρακτικό επίπεδο η καθοδήγηση και οι συμβουλές του είναι ανεκτίμητες. Το 2011 με τον αδόκητο χαμό του Πέτρου Δρακόπουλου προστέθηκε ως νέος εταίρος ο Γιάννης Παλασάκης.

Με τον Πέτρο μας συνέδεαν πάρα πολλά κοινά, μπορεί και επειδή συμπέσαμε στα μαθητικά μας χρόνια στο Πειραματικό. Ίσως όμως περισσότερο από τα άλλα κοινά, να μας χαρακτήριζε ότι παρόλο που και οι δύο προερχόμασταν από οικογένειες νομικών, επιλέξαμε να μη συνεχίσουμε τα οικογενειακά γραφεία, αλλά να αποτολμήσουμε μαζί κάτι καινούργιο, με εντελώς διαφορετικό προσανατολισμό και οργάνωση τόσο ως προς το αντικείμενο όσο και προς το δυνητικό κύκλο πελατών, που πλέον μετατοπίστηκε στις επιχειρήσεις.

Αυτό σηματοδότησε τη φιλοσοφία της εταιρείας μας που ήταν από την αρχή και παραμένει ένα ανοικτό επαγγελματικό περιβάλλον,

χωρίς ίχνος νεποτισμού και με έμφαση στο «μαζί», στη συλλογική προσπάθεια. Αρκεί να αναφέρω ότι υπάρχουν εταίροι με συγγενείς α' βαθμού, που είναι συνάδελφοι και οι οποίοι κάνουν καριέρα εκτός εταιρείας, δεν υπήρξε ποτέ δεδομένο ότι θα σταδιοδρομήσουν ipso jure στο γραφείο του γονέα, δεν υφίσταται αυτό ως έννοια. Για εμάς θεμελιώδης αξία είναι ότι όλοι συμβάλλουν στην ανάπτυξη και την επιτυχία της εταιρείας, όλοι συμμετέχουν στο αποτέλεσμα και όλοι μπορούν δυνητικά να γίνουν εταίροι, χωρίς διακρίσεις, χωρίς προτιμήσεις, χωρίς παραγκωνισμούς.

Μιλήστε μας για τους τομείς εξειδίκευσής σας και πώς αυτοί σας έχουν καθιερώσει ως μία boutique δικηγορική εταιρεία που συμβάλλει στην επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα.

Γιάννης Παλασάκης: Ήταν και είναι συνειδητή επιλογή μας να περιορίσουμε τη δραστηριότητά μας σε συγκεκριμένους τομείς του δικαίου και ειδικότερα στους τομείς που άπτονται του εμπορικού δικαίου και των επιμέρους κλάδων αυτού. Έχουμε επιλέξει να δραστηριοποιούμαστε σε τομείς του οικονομικού γίνεσθαι που έχουν να κάνουν με τη λειτουργία εταιρειών, τις κεφαλαιαγορές, τις τράπεζες και τις χρηματοδοτήσεις εταιρειών και μεγάλων έργων, τις συγχωνεύσεις και εξαγορές, τα κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών, την αξιοποίηση ακινήτων και το φορολογικό δίκαιο εταιρειών. Πελάτες της DVLaw είναι εισηγμένες και μη ελληνικές και αλλοδαπές επιχειρήσεις από διάφορους κλάδους της οικονομίας (εμπόριο, τρόφιμα, αυτοκίνηση, ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, logistics κλπ.), τράπεζες και εταιρείες του χρηματοοικονομικού τομέα (ΑΕΔΑΚ, ΕΠΕΥ, venture capital και private equity εταιρείες), είτε σε μια πιο μόνιμη βάση

*Πάνω από αριστερά: Γιάννης Παλασάκης, Ειρήνη Ανυφαντή, Γιώργος Βασαλάκης
Κάτω από αριστερά: Ειρήνη Στεφανοπούλου, Ευάγγελος Περάκης, Γεωργία Αφράτη*

είτε για επιλεγμένες συναλλαγές τους (on a transaction basis). Επίσης, τα τελευταία χρόνια η εταιρεία μας ενεργεί ως νομικός σύμβουλος του ΤΑΙΠΕΔ και της ΕΕΣΥΠ σε μια σειρά συναλλαγών που αφορούν στην αξιοποίηση περιουσιακών στοιχείων του Δημοσίου (παραχώρηση 14 περιφερειακών αεροδρομίων, παραχώρηση Μαρίνας Αλίμου, πώληση συμμετοχής Δημοσίου στον Λιμένα Ηγουμενίτσας, δημόσια προσφορά και εισαγωγή του αεροδρομίου Ελ. Βενιζέλος στο Χρηματιστήριο Αθηνών κλπ). Η επιλογή μας αυτή εδράζεται κατά βάση στην επιθυμία μας να προσφέρουμε ένα εξειδικευμένο, προσαρμοσμένο και άμεσο νομικό περιβάλλον με επίκεντρο την ποιότητα της εξυπηρέτησης, την προσωπική σχέση με τους πελάτες και την υψηλή τεχνογνωσία στους συγκεκριμένους τομείς δικαίου. Πιστεύουμε ότι το σχετικά μικρό μέγεθός μας καθώς και η εξειδίκευσή μας, μας καθιστά πιο ευέλικτους στην υιοθέτηση καινοτόμων ή προσαρμοσμένων νομικών στρατηγικών προς όφελος των πελατών μας,

χωρίς τη «γραφειοκρατία» που τείνει να χαρακτηρίζει τις μεγάλες δικηγορικές εταιρείες. Επίσης, εξίσου σημαντικό για εμάς είναι ότι η εστίαση σε συγκεκριμένους τομείς πρακτικής δημιουργεί μια αίσθηση αποστολής και αφοσίωσης στην αριστεία σε αυτό το νομικό πεδίο και συμβάλει στο να διαμορφωθεί μια πιο συνεκτική κουλτούρα, με κοινές αξίες και στόχους μεταξύ των δικηγόρων.

Πώς συνδυάζετε την υποστήριξη και την ενθάρρυνση των νέων δικηγόρων στην εταιρεία με την partner-led προσέγγιση της πρωτογενούς δουλειάς από τον ίδιο τον εταίρο;

Γ.Π.: Η partner-led προσέγγιση δεν χρειάζεται να έρχεται σε σύγκρουση με την ενθάρρυνση των νέων δικηγόρων να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες. Αντίθετα, μπορεί να είναι μια συμπληρωματική δυναμική για την εξέλιξή τους. Με τον καθορισμό σαφών κατευθυντήριων γραμμών, την καθοδήγηση, τη

δημιουργία ευκαιριών για ανάληψη ευθύνης και την καλλιέργεια μιας κουλτούρας μάθησης, τα δικηγορικά γραφεία μπορούν να προετοιμάσουν τους νεότερους δικηγόρους να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες, διατηρώντας παράλληλα τα υψηλά πρότυπα και την ηγεσία που βασίζεται στην εμπειρία που παρέχουν οι εταίροι. Αυτή η προσέγγιση υπήρξε ανέκαθεν προτεραιότητα στην οργάνωση της λειτουργίας της εταιρείας μας. Για εμάς σημαίνει τη δημιουργία ενός συνεργατικού και υποστηρικτικού περιβάλλοντος, όπου οι νεότεροι δικηγόροι ενθαρρύνονται να συνεισφέρουν, ενώ ταυτόχρονα επωφελούνται από την καθοδήγηση και την εποπτεία των εταίρων ως πλέον έμπειρων. Αυτό προσπαθούμε να το επιτύχουμε με διάφορους τρόπους, όπως:

- Με τον καθορισμό συγκεκριμένων καθηκόντων ή τομέων όπου οι νεότεροι δικηγόροι έχουν την ελευθερία να παίρνουν αποφάσεις και να εξασκούν την αυτονομία τους χωρίς να απομακρύνονται από τη συνολική στρατηγική της εταιρείας.
- Με τη γνωριμία των νέων δικηγόρων στους πελάτες και την σταδιακή ενθάρρυνσή τους στο να προϊστανται συναντήσεων, διαπραγματεύσεων ή παρουσιάσεων με την υποστήριξη και την εποπτεία των εταίρων. Αυτό δίνει στους νεότερους δικηγόρους αίσθηση «ιδιοκτησίας» της υπόθεσης, ενώ διασφαλίζει τον ποιοτικό έλεγχο.
- Με την ενεργή καθοδήγηση των νεότερων συνεργατών από τους εταίρους στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, γεγονός που βοηθά στην ενίσχυση της αυτοπεποίθησής τους, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα ότι οι πρωτοβουλίες τους ευθυγραμμίζονται με τους ευρύτερους στόχους της εταιρείας.

- Με την ομαδική προσέγγιση στον χειρισμό υποθέσεων, όπου οι νεότεροι δικηγόροι ενθαρρύνονται να συνεισφέρουν ιδέες και να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες υπό την επίβλεψη των εταίρων.
- Μέσω τακτικών συναντήσεων όλων των δικηγόρων της εταιρείας, όπου οι νεότεροι δικηγόροι αισθάνονται άνετα να προτείνουν νέες ιδέες και προσεγγίσεις. Οι τακτικές συζητήσεις και το συνακόλουθο brainstorming μπορούν να βοηθήσουν στην ενσωμάτωση των συνεισφορών των νεότερων δικηγόρων στη λήψη αποφάσεων.
- Με την αναγνώριση πρωτοβουλιών. Όταν οι νεότεροι δικηγόροι αναλαμβάνουν επιτυχώς πρωτοβουλίες, αναγνωρίζουμε τη συμβολή τους τόσο δημόσια όσο και ιδιωτικά. Αυτό ενισχύει μια κουλτούρα καινοτομίας και υπευθυνότητας.

Σε έναν κλάδο όπου οι εξαντλητικές ώρες εργασίας είναι ο κανόνας, πώς έχετε πετύχει την ισορροπία επαγγελματικής και προσωπικής ζωής για εσάς και τους συνεργάτες σας, χωρίς να μειώνεται η ποιότητα των παρεχόμενων νομικών υπηρεσιών;

Γ.Β.: Αναμφίβολα οι ώρες εργασίας στον κλάδο είναι πολλές, θεωρώ όμως ότι δεν πρέπει να είναι εξαντλητικές. Σε κάθε περίπτωση, τα επόμενα χρόνια θα χρειαστεί να αναθεωρήσουμε κάποια πράγματα. Από αυτά που διαβάζουμε, η GenZ έρχεται πολύ δυναμικά στο επαγγελματικό τοπίο με το «work-life balance» να είναι αδιαπραγμάτευτη επιδίωξή της. Φαίνεται

Όρθιοι από αριστερά: Γιώργος Βασιλάκης, Δημήτρης Μαρκάκης, Μαρία – Ηλέκτρα Φιλοπούλου, Γεωργία Αφράτη, Μαρία Βαμβακά, Ειρήνη Στεφανοπούλου, Ευγενία Σαρδέλη, Γιάννης Παναγιώτου, Χρύσα Παπαπαναγιώτου, Κατερίνα Αποστολοπούλου, Σίλια Παττακού, Ευάγγελος Περάκης

Καθήμενοι από αριστερά: Νίκος Πυλαρινός, Σταυρούλα Τζελάτη, Ειρήνη Ανυφαντή, Χριστίνα Μεσσήνη, Γιάννης Παλασάκης

ότι εταιρείες-κολοσσοί στις ΗΠΑ το λαμβάνουν σοβαρά υπόψη και επανεξετάζουν τις εργασιακές πρακτικές τους.

Για τη DVLaw η ισορροπία επαγγελματικής και προσωπικής ζωής αποτελεί θεμελιώδη αξία και συνεχή επιδίωξη. Σίγουρα έχει χρειαστεί για τις ανάγκες κάποιου project να εργαστούμε και σαββατοκύριακο και μέχρι αργά τη νύχτα, όμως αυτό για εμάς αποτελεί εξαίρεση και όχι κανόνα.

Αλλωστε, τα εξαντλητικά ωράρια σε συνεχή βάση είναι όχι μόνον αντιπαραγωγικά, αλλά ενδεχομένως και επικίνδυνα. Λειτουργούμε σε ένα χώρο που απαιτεί καθαρή κρίση και αυξημένη εγρήγορση, συνάδελφοι «εξαντλημένοι» δημιουργούν εν δυνάμει κινδύνους (risk) για την εταιρεία, κάτι που απαιτεί ειδική αντιμετώπιση στα πλαίσια του risk management. Θεωρούμε ότι η σωστή διαχείριση του χρόνου, η σωστή προτεραιοποίηση, η εργασία από το σπίτι σε κάποιες περιπτώσεις για την εξοικονόμηση χρόνου μετακίνησης, βοηθούν σημαντικά στην επίτευξη της επιθυμητής ισορροπίας επαγγελματικής και προσωπικής ζωής.

Και σε τελική ανάλυση, η κοινή λογική υπαγορεύει εάν για παρατεταμένα χρονικά διαστήματα παρατηρούνται αυξημένα ωράρια να σκεφθούμε την ανάγκη ενίσχυσης του ανθρώπινου δυναμικού μας με επιπλέον συνεργάτες.

Θεωρείτε την τεχνητή νοημοσύνη ευκαιρία ή απειλή για τη δικηγορία; Πώς θα μπορέσετε στο μέλλον να είστε πάντα ένα βήμα μπροστά από τις ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις;

Γ.Β.: Η επίδραση της τεχνητής νοημοσύνης (AI) στο κλάδο μας είναι σίγουρα ένα ζήτημα που απασχολεί όλους μας. Χωρίς αμφιβολία, η τεχνητή νοημοσύνη παρουσιάζει ευκαιρίες αλλά και απειλές για τον κλάδο. Στις ευκαιρίες εύκολα μπορεί κάποιος να εντοπίσει την αυτοματοποίηση διαδικασιών ρουτίνας, όπως την επισκόπηση εγγράφων, την προηγμένη νομική έρευνα, την τεκμηριωμένη υποβοήθηση για τη λήψη αποφάσεων (data driven decision making) αλλά ακόμη και τη δημιουργία νέων ή/και διεύρυνση υπαρχόντων νομικών πεδίων, όπως η κυβερνοασφάλεια και η προστασία προσωπικών δεδομένων. Είναι χαρακτηριστικό ότι ένας αξιόλογος συνάδελφος μέχρι πρότινος συνεργάτης της εταιρείας μας ξεκίνησε δικό του start-up με αντικείμενο την επεξεργασία δεδομένων –κυρίως δικαστικών αποφάσεων σε ορισμένο πεδίο– η οποία θα καταλήγει στην πιθανή έκβαση

Από αριστερά: Δημήτρης Μαρκάκης, Μαρία – Ηλέκτρα Φιλοπούλου, Χριστίνα Μεσσήνη, Χρύσα Παπαπαναγιώτου

Επιθυμία μας είναι να προσφέρουμε ένα εξειδικευμένο, προσαρμοσμένο και άμεσο νομικό περιβάλλον με επίκεντρο την ποιότητα της εξυπηρέτησης, την προσωπική σχέση με τους πελάτες και την υψηλή τεχνογνωσία στους συγκεκριμένους τομείς δικαίου

μιας δικαστικής διαμάχης, βοηθώντας με αυτό τον τρόπο τους ενδιαφερόμενους να διερευνήσουν το pareto optimum ενός πιθανού συμβιβασμού.

Από την άλλη πλευρά, η πιο οφθαλμοφανής απειλή είναι αυτή της κατάρρευσης ύλης και της απώλειας θέσεων εργασίας. Σε ό,τι αφορά την εταιρεία μας είμαι πεπεισμένος ότι οι ευκαιρίες έχουν σαφές προβάδισμα έναντι πιθανών μειονεκτημάτων. Όπως προαναφέρθηκε, δραστηριοποιούμαστε σε εξειδικευμένα αντικείμενα, με υψηλή προστιθέμενη αξία, τουλάχιστον σε αυτή τη φάση και το αμέσως ορατό μέλλον δε φαίνεται ότι το AI μπορεί να μας υποκαταστήσει. Ταυτόχρονα, για εταιρείες του δικού μας μεγέθους οι δυνατότητες που μας δίνονται μέσω AI για επισκόπηση μεγάλου όγκου εγγράφων, π.χ. στα πλαίσια ενός νομικού ελέγχου ή της προηγμένης νομικής έρευνας, ασφαλώς και βοηθούν να γεφυρωθούν κενά σε σχέση με μεγαλύτερα σχήματα, κάτι που μας επιτρέπει να γίνουμε πιο ανταγωνιστικοί.

DVLaw

Καραγεώργη Σερβίας 4, 105 62, Αθήνα

T: +30 210 322 7000

W: dvlaw.gr

